

Ovl. Peter Hvidt

**Fod- & Ankelsektor
Viborg**

A-kursus Århus 2018

Smertetilstande i forfoden.

De små tæers patologi, udredning og mulige
behandlinger

- dvs. *ondt i foden* på 1 time. !

Noget om hvad I ofte møder i et fod-ambulatorie
- dvs. det her er relevant for jer !!

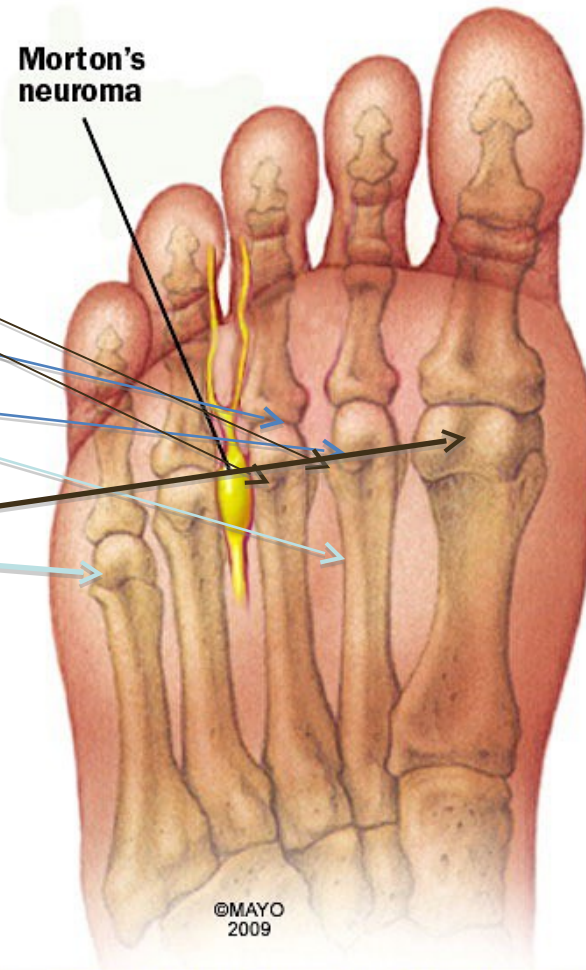
Case :

Doktor doktor - Det bliver ved med at gøre ondt under min forfod – jeg har prøvet ”alt” og købt en masse indlæg. **Doktor hvad skal jeg gøre??**

45-årig let overvægtig kvinde med butiksarbejde og som i ca. ½ år har haft smerter under forfoden, når hun har gået meget. Især smerter, når hun skal have pæne sko på. Hun har igennem nogen tid løbetrænet for at tabe sig, men det går slet ikke. Hun har fået massagebehandling og ultralyd og har købt ”de bedste sko”, gel-hælindlæg mv.

- 1.Hvad kaldes den overordnede diagnose, og hvordan vil du stille en mere præcis diagnose?
- 2.Forslag til behandlingstiltag? (vælg én eller 2 diagnoser)
- 3.Hvilke differentialdiagnostiske overvejelser kan der generelt være til forfodssmerter?

Nedsunket forfod (Mortons fod)
Hammertå
Stressbrud
Mortons neuroma
Freibergs sygdom
Ligtorne
Bursitter
Bunionette
Problemer med 1. tå, 1. MTP-led eller
sesamknoglerne
Øget tryk på forfoden (akillesenen)
Malalignment efter OP
RA obs 15% som 1. symptom
Plantarplade læsion
Hæls pore

©Mayo Foundation for Medical Education and Research. All rights reserved.

Blandet samling af tilstande og ikke alle
kan behandles kirurgisk med godt
resultat

Metatarsalgi

Primær

Lang MT (ofte 2. eller 3.)

Forstørret/misformet caput

Cavus fod (nedadrettet MT)

Stram achillessene

Benlængde forskel

Sekundær

Hammertæer

Metaboliske RA, anden gigt

Neurologisk Mortons neurom

Tarsaltunnel

Efter traume Malalignment efter #

Efter compartment skade

Mb Freiberg

Synovit, bursit

Brud (Stresstype)

Iatrogen

Efter osteotomi på MT

Egyptian

Roman

Greek

Består af tre (fire) typer:

mallet toe – DIP-led

Hammer toe - simple PIP-led - uden hyperextension i MTP-led
complex - med hyperextension i MTP-led

Claw toe - som complex men med DIP-led

Flexibel eller fixeret ?

De 3 typer hammertæer

Almindelig
hammertå

Klotå

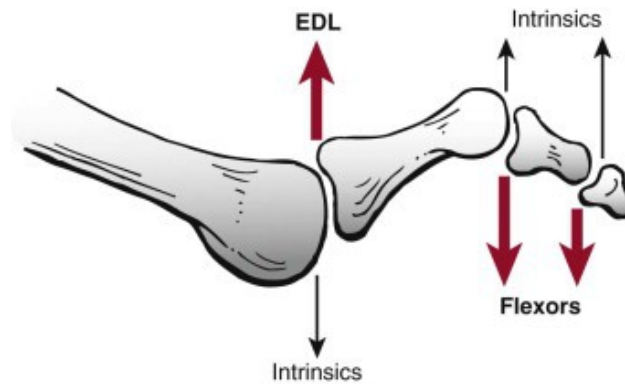
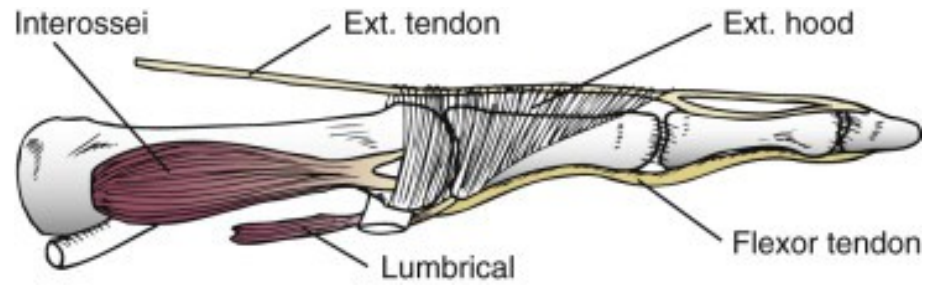
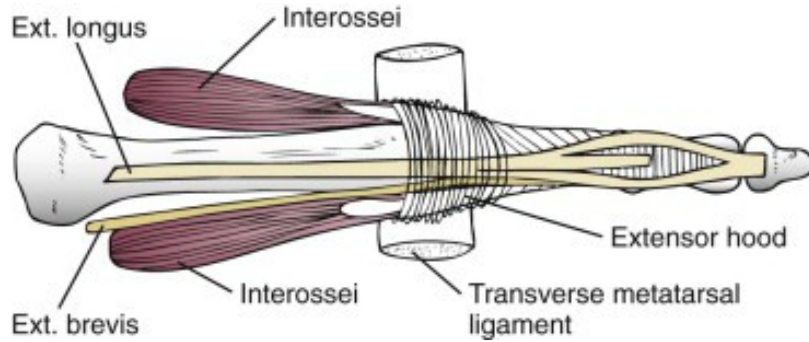
Kølletå
(Mallet toe)

Mange årsager

Flere tæer
Neuromuskulær

FDL sene

Ofte et balanceproblem
Mellem op- og nedadbøjere

Hvorfor ????

- Sko (med hæl, smal tåboks og for kort)
- Øget dorsalfleksion i MTP-led med alder
pga. Slid på plantar plade, aponeurose og intrinsic muskl.
- Manglende plads (hallux valgus, tidl. brud)
- Akut traume (plantar pladeruptur, kollateral ligamenter)
- Artrit med langvarig synovit => leddistension => instabilitet
- Neuromuskulær sygdom (C-M-T, cerebral parese, MS) =>
ubalance
- Efter compartment syndrom (fod eller underben)
- DM
- OSV

- 1 -Finde årsagen
behandle på denne. DM, RA osv
- 2 -Behandle med relevant fodtøj og indlæg

sko med plads (tåboks)
ofte gavn af en mere stiv bund i skoen
Kommunen betaler oftest ikke. Problem for nogen
- 3 -Træning af muskulaturen i foden mhp. bedre balance

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Fixeret hammertå:

Push-up test (tryk under MT-caput) retter ikke tåen op
Tåen kan ikke rettes ud – ved manuel udretning

Evaluation

- Fixed/Rigid
- Push Up Test
  - pushing under the metatarsal heads
  - ankle is brought to neutral
  - flexible toe the toes correct
  - Rigid no correction

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Man skal være i stand til at udføre de 4 trin !!
(HUSK på den gamle sang "Four steps to heaven")

Step 1: PIP-dese

2:

3:

4:

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Man skal være i stand til at udføre de 4 trin !!

1: PIP-dese

Step 2: EDL-forlængelse + EDB-tenotomi

3:

4:

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Man skal være i stand til at udføre de 4 trin !!

1: PIP-dese

2: EDL-forlængelse + EDB-tenotomi

Step 3: Capsulotomi

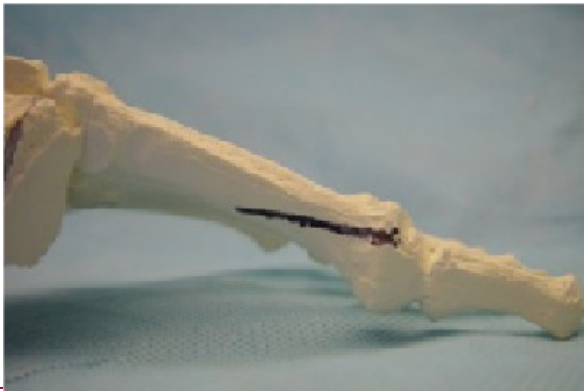
4:

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Man skal være i stand til at udføre de 4 trin !!

- 1: PIP-dese
- 2: EDL-forlængelse + EDB-tenotomi
- 3: Capsulotomi

Step 4: Weil osteotomi

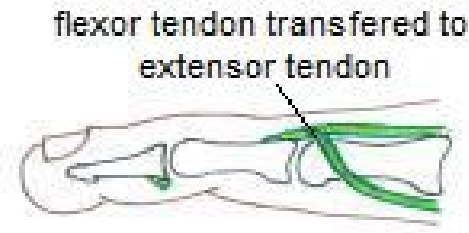
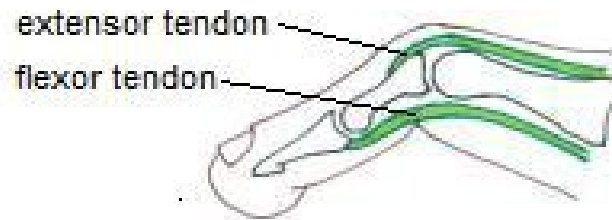

Husk at mærke efter puls før OP !!!!!!!

Flexibel hammertå:

Push-up testen retter tåen ud dvs. extrinsic muskler er overaktive

Flexor-to-extensor sene transfer

HAMMER TOE TENDON TRANSFER OPERATION

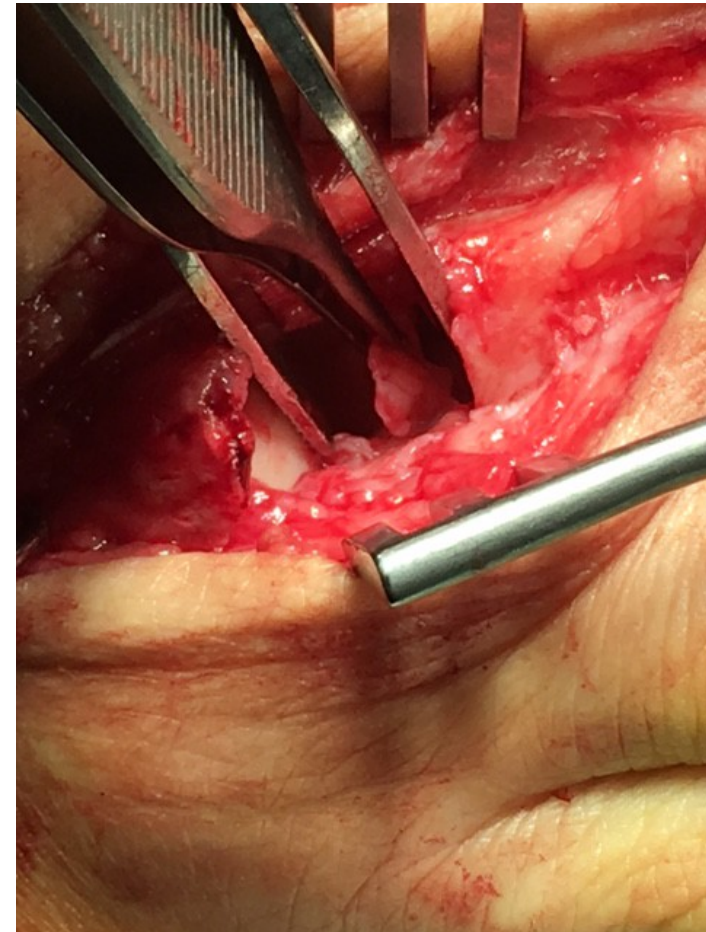
Kan også bruges i kombination med deser til opretning af cross-over tå

Diagnose:

- 1: Løs tå i MTP-led
- 2: Tydelig positiv Lachman test
- 3: Med Pt stående på stol/kant er tåen løs

Behandling:

Operation med suturering

Opstår hyppigst i 2. og 3. MT, men også i 4. og 5 MT

Diagnose:

1: ?

2: ?

3: ?

Behandling:

?

Opstår hyppigst i 2. og 3. MT, men også i 4. og 5 MT

Diagnose:

- 1: Klinik - ANAMNESE med obs ændring i aktivitetsniveau
- 2: Rgt-billede obs 2-3 uger før man kan se noget
- 3: MR eller Knoglescintigrafi

Behandling:

?

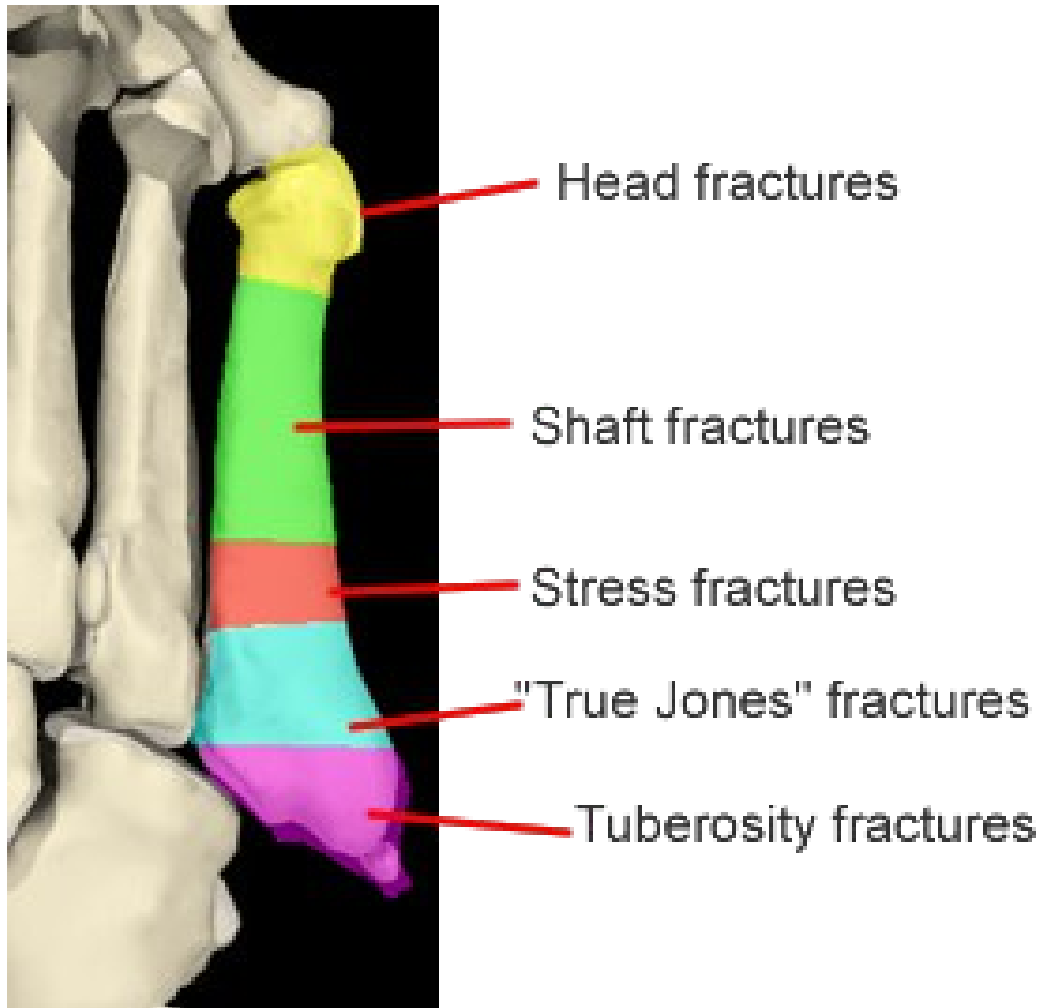
Opstår hyppigst i 2. og 3. MT, men også i 4. og 5 MT

Diagnose:

- 1: Klinik - ANAMNESE med obs ændring i aktivitetsniveau
- 2: Rgt-billede obs 2-3 uger før man kan se noget
- 3: MR eller Knoglescintigrafi

Behandling:

Aflastning
evt operation senere

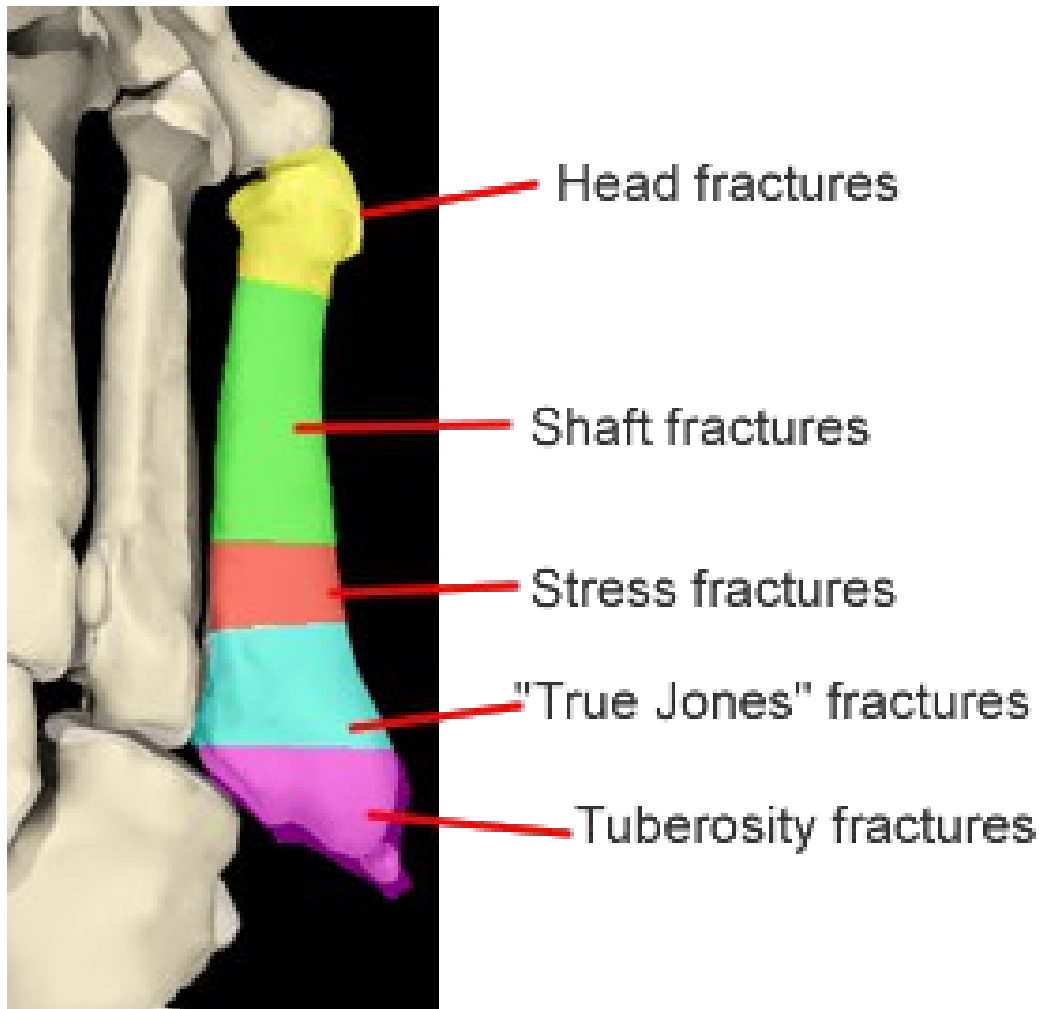

Behandling:

?????????

?????????

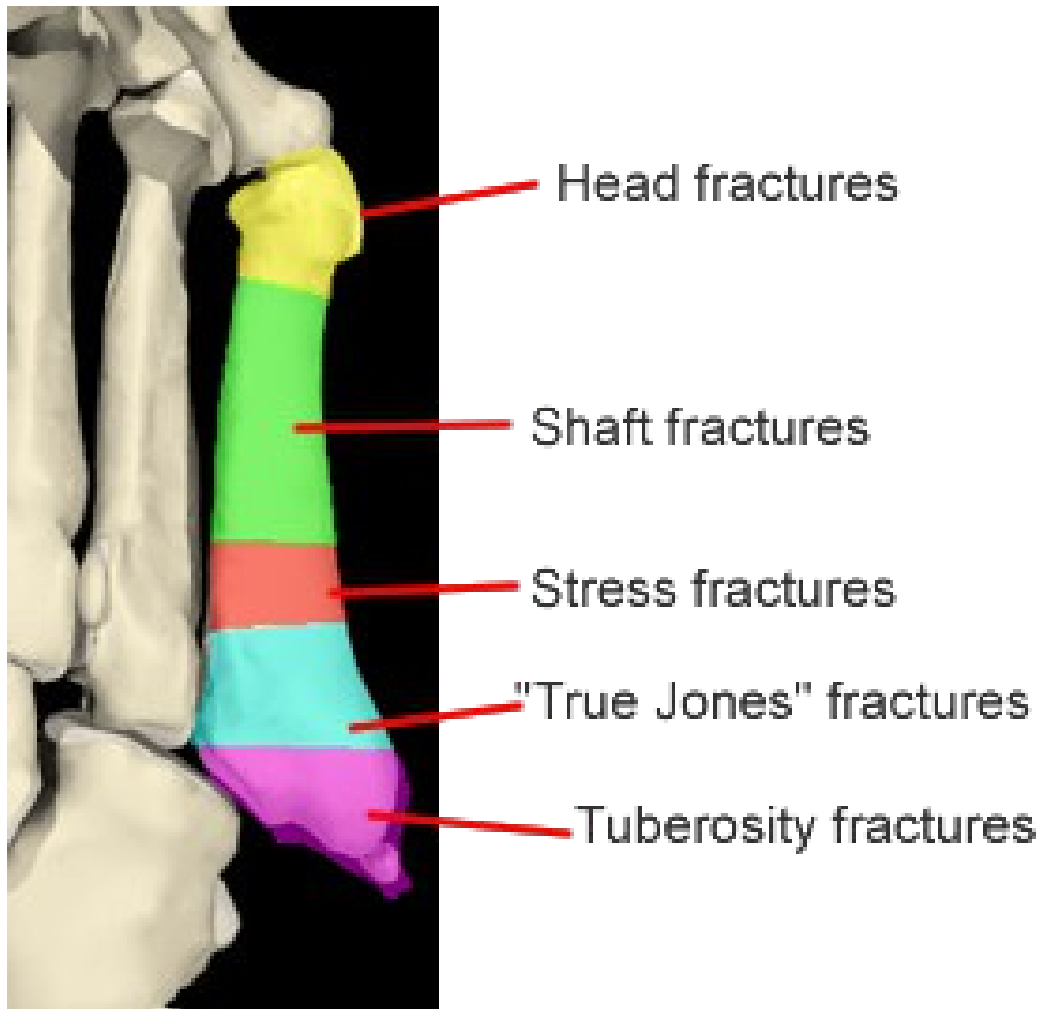
?????????

Behandling:

6-8 uger m støtte i støvle
Efter 2 uger sove uden

6 uger
Efter 2 uger sove uden

Behandling:

6-8 uger m støtte i støvle
Efter 2 uger sove uden

8-12 uger
6-8 uger **uden** støtte
+ 4 uger med støtte
(15-20% non-union)

6 uger
Efter 2 uger sove uden

Eller – man
kunne sætte en
lækker skrue i
med det samme
!!

Smerter ved caput af 2. eller 3 MT
Ossøs hævelse ved palpation
Smerter ved ledbevægelse
Rgt. med typisk billede (MR)

Årsag ? Microtraume, AVN
Opstår nok omkring puberteten
Gener ofte først senere når caput bliver
tiltagende påvirket med artrose
Kvinder x 5

Behandling:

Modificeret fodtøj – stivbundet, pelotte
NSAID

Operation med fj. af exostoser samt evt
closing wedge osteotomi

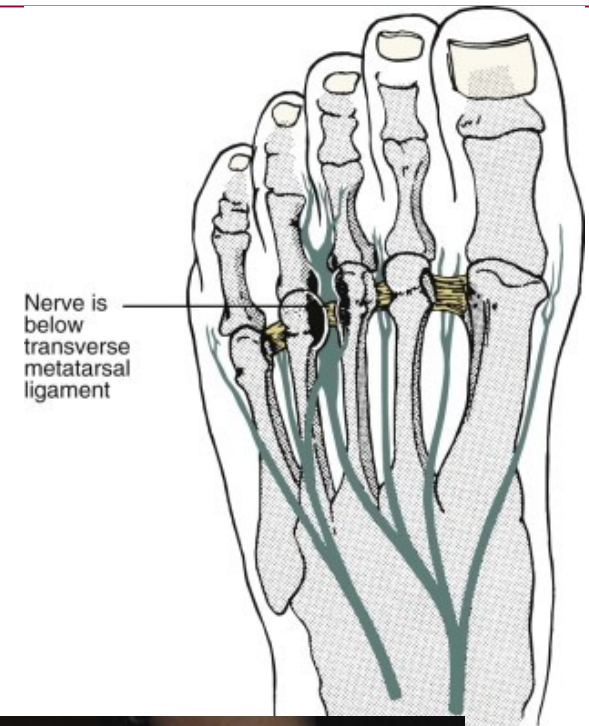
- Mortons metatarsalgi

Smerter ved belastning på forfoden
Stikkende, jagende smerter ud i 3. og 4. tå
evt sovende fornemmelse
Aflastning hjælper (skoen af)

Neuropati involverende digitalnerven (hævelse)
pga træk eller tryk på nerven

Diagnose:
?

Behandling:
?

Smerter ved belastning på forfoden
Stikkende, jagende smerter ud i 3. og 4. tå
evt sovende fornemmelse
Aflastning hjælper (skoen af)

Neuropati involverende digitalnerven (hævelse)
pga træk eller tryk på nerven

Diagnose:

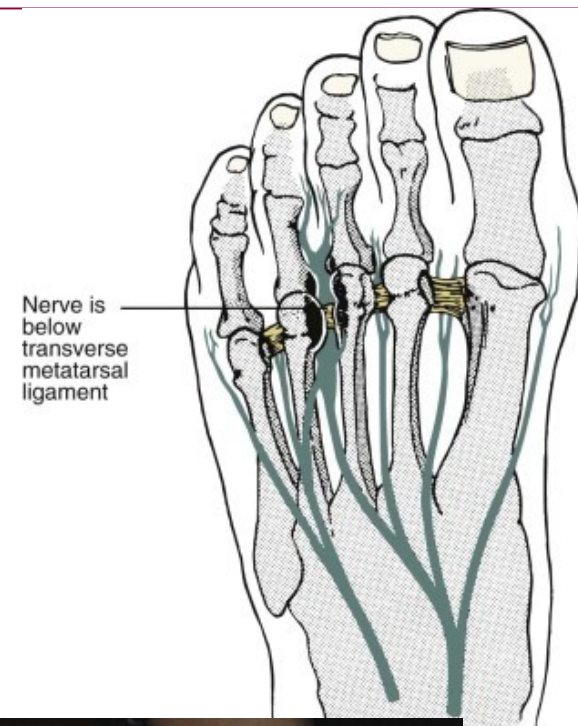
Anamnese

Klinik tryk => smerter Mulder's klick

Sjældent MR, UL?

Behandling:

?

Smerter ved belastning på forfoden
Stikkende, jagende smerter ud i 3. og 4. tå
evt sovende fornemmelse
Aflastning hjælper (skoen af)

Neuropati involverende digitalnerven (hævelse)
pga træk eller tryk på nerven

Diagnose:

Klinik tryk => smerter Mulder's klick
Sjældent MR, UL?

Behandling:

Obs løbere er svære
Ændre sko (- høj hæl, plads til forfod, pelotte)
Injektion steroid, alkohol
Operativ fjernelse

